

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xxij. Quis excommunicationem minorem ferre, & ab ea absoluere possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

Atensis, p. 2. lib. 7. tit. 9. ar. 2. q. 1. Pal. 4. d. 18. q. 6. art. 3. cōl. 1. in fine. Sotus 4. d. 22. q. 2. ar. 3. vers. Materia hec. Summa Pisanella, verbo exc. 7. §. Quis est effectus. Tabiena, verbo exc. 8. nu. 1. in fi. Syl. in verbo, exc. 4. nu. 3. Nau. in Manu. c. 27. nu. 2. 4. Cou. in calima mater, p. 1. §. 8. num. 1. de sent. exc. lib. 6. Henriq. lib. 1. 3. de exc. c. 3. §. 1. in fi. Vgol. de cōsu. Eccles. Tab. 3. c. 8. nu. 3. Ratio est: quia vt quis irregularis efficiatur, necesse est, vt actum aliquem ordinis exerceat, quo per censuram suspensus est, ex Henr. in d. c. si celebrat, & S. Ant. 3. p. tit. 26. c. 4. §. 1. Cou. vbi sup. excōicatus autem excōic. minori, ab aliquo actu ordinis Ecclesiastici suspensus non est, sed solum a perceptione Sacramentorum, quæ ad nullum ordinem pertinet, & Mariano Socino, in d. c. si celebrat, n. 3. & Pan. n. 2. de Cler. exc. ministr. & ideo Sacra precipiendo immo, & Missam celebrando, irregularis nō est.

28 Ex quib. colligitur alia differentia inter maiorem, & minorem excommunicationem: excommunicatione enim maior, quia suspensionem ordinum includit, qui celebrando officia sibi interdicit, atque irregularis efficiatur, secus in minori excommunicatione, vt diximus.

29 *Quarta*, Quis cū excōicatio minori excōicatione cōicicans peccet, viximè vobis sic excōicatio aimitrat Sacra, à quorū perceptione remouus est, (quod procedit solum vbi excōicatus hic denunciatus est, hic. n. locū etiā habet, extr. *Ad emenda scanda*.) in minorem tamen excōicationem sic cōicando non incidit. Facit gl. in c. excellentissimus, in verbo, Qui cōicant, 1. q. 3. & expressè Hostien. in Summa, li. 5. tit. de sent. exc. nu. 1. §. 8. Et que sit pena, vers. Hec autē, excōicatio. Inn. in ca. si celebrat, de Cler. exc. min. Zab. in c. cum desideres, nu. 1. de sen. exc. Marian. Soc. in c. inter alia, nu. 44. de sen. exc. Anglica, verbo, exc. 8. nu. 2. 3. Gab. 4. d. 18. q. 3. art. 2. concl. 9. quo loco et nō peccare ait, quod intelligi debet, vbi in nō prohibitis cōicatur. Mart. Ledes. 2. 4. q. 2. §. ar. 2. in fi. Sotus 4. d. 22. q. 2. ar. 3. §. Materia hec, in fine. Nau. in Man. c. 27. nu. 2. 3. & Francisc. a Vict. 2. tract. de exc. nu. 16. in fin. Alphons. Vuald. in Candel. aureo, p. 2. trac. de excōicatione minori, n. 10. post S. Tho. in addit. 3. p. q. 23. ar. 2. ad 2. Toleus lib. 1. instit. Sacerd. c. 11. Vgol. Tab. 3. c. 8. nu. 5. qui oēs docent, cōicantes cum excōicatio minori excōicatione, aliam minorem excōicationem non incurrere: vnde commune dictum est, excōicationem non trāsire in tertiam personam. Hoc est, si quis excōicatus sit minori excomunicacione, pro eo quod participauit excomunicato maiori, ego qui sum tertia persona respectu excomunicati, nō prohibeor ei qui minori ligatus est, participare, vt præter ceteros tradit Adrian. in 4. q. 3. de Clauibus, §. pro huius solutione. Ex quibus etiā colligitur, minorem excomunicacionem a maiori differre.

30 *Quinta*, Excōicatio minor nō repellit a iudicio, nec annullat Rescripta, ca. a nobis, de except. neq. cōib. Ecclesie suffragis priuat, ex Henriq. lib. 1. 3. de exc. in m. c. §. 1. Vgol. Tab. 3. ca. 6. §. 4. nu. 2. cū ab Ecclesia precipis non sit; neque a Christi fidelium consorcio separatus: ex Panorm. in c. intelleximus, nu. 3. de iudic. Adrian. 4. Sent. q. 3. de Clauibus, §. pro huius solutione. In quib. omnib. ab excōicatione maiori differt. Et de natura, & effectib. eius hæc tenus.

- parochus alienus non potest, quoties illa ob participationem mortale cū excommunicato maiori in caritur.
- 8 Absoluere ab excommunicatione minori, ob participationem venialem cum excom. maiori incurfa, an quilibet Sacerdos simplex, sicut a peccatis venialibus, possit.
  - 9 Absolutio Sacramentalis peccatorum venialium ab excommunicationis minoris absolutione qualiter differat.
  - 10 Excommunicatio minor vera censura Ecclesiastica est, & iurisdictionem, tam in forentie, quā in auferente requirēs.
  - 11 Religiosi, & alij ad Sacramentum Penitentie ministrandum admissi, virtute potestatis delegatæ ab excommunicatione minori absoluunt.
  - 12 Absoluendi potestatem ab excommunicatione minori, parochus proprius alij delegare potest.
  - 13 Diaconus, aut alius Clericus, ex delegatione habetis iurisdictionem ordinariam, a minori exco. absoluere valet.
  - 14 Excommunicatus minori penitentem a peccatis absoluere potest, peccat tamē venialiter absoluendo, & quæ huius rei sit ratio.
  - 15 Excommunicatus minori absoluendo ab excommunicatione minori, vel maiori non peccat.
  - 16 Excomunic. minori, vt absoluatur, quid facere teneatur.

Communis omnium DD. & recepta sententia est, excōicationem minorem nō solum a iure, sed etiā ab homine ferri posse, vt colligitur ex gl. in c. si inimicus, 1. q. 3. §. 3. in Sum. 2. de sent. exco. nu. 2. Host. in Summa, lib. 5. tit. de Cler. excom. ministr. & clarius in tit. de sent. excom. nu. 2. §. Quæ sunt species. & nu. 5. §. Nedum autē ius in fine. Summ. Atensis p. 2. li. 7. tit. 5. ar. 1. & tit. 9. ar. 2. q. 10. Rich. 4. d. 18. ar. 7. q. 4. Panor. in Rub. de sent. excom. nu. 3. & in c. illa quotidiana, n. 8. d. elect. & in c. si diligenti, nu. 22. Felibid. in fine, de foro comp. idem Panor. in c. si celebrat, n. 4. de Cler. excom. ministr. & Zab. ib. nu. 4. Mart. Soc. in c. facis, nu. 507. de sent. excom. Angel. in verbo, excom. 1. nu. 2. Tab. verbo, excom. 2. nu. 7. Nau. in Man. c. 27. nu. 2. 5. Cou. in calima mater, p. 1. §. 8. nu. 5. de sent. exc. lib. 6. Pet. a Soto, lib. de instit. Sacerd. trac. de excōicatione, lect. 4. Henriq. li. 1. 3. de exc. c. 3. §. 4. Vgol. Tab. 3. c. 1. nu. 2. qui oēs expressè docent, et ab homine excōicationem hanc ferri posse, quāuis id Sotus, in 4. d. 22. q. 2. ar. 3. vers. Circa secundū negare videat, qui tñ intelligi potest modo, quo inferius dicemus. Quisquis igitur excōicationem in iure ferre potest, minime infligere poterit; a qua etiā infligendam requiritur iurisdictione Ecclesiastica fore contentiosi, vt prælati auctores tradunt; ob cuius defectū a simplici parochio ferri nequit, cū hic fore contentiosus iurisdictione careat ex Pan. in c. n. 10. de off. ord. & in c. cū ab Ecclesiis, n. 1. tit. eo. Vgol. vbi sup. c. 1. §. 1. n. 2. & est cōis optio, quæq. tgl. in d. c. si inimicus, 1. q. 3. & alij quos refert Fel. in c. si diligenti, in fi. de foro cōp. et simplices parochos eā ferre posse censuerit.

Antiquus exco. minor ab homine ferri solebat, hodie tamē in vsu nō est, quo sensu Sotus, 4. d. 22. q. 2. ar. 3. vers. Circa secundū post Syl. in verbo, exc. 4. nu. 2. §. 10. dixit, quā nūquā infligitur ab homine, nullus. n. lūdex aliquid vnquā precipit sub pena excom. minoris, vt patet experientia.

3 *Quando* autem contingeret excōicationem minorem ab homine ferri, illis verbis ferenda erit, quib. effectus eius exprimitur, nimirum, vt significatur separatio a cōione horum, vel illorum hominum, vel a perceptione Sacramentorum, vt colligi potest ex ca. a nobis, de except. & c. fina. de Cler. exc. ministr. & c. pen. de sen. exc. & Pan. in c. si diligenti, nu. 22. de foro comp. & c. illa quotidiana, nu. 8. de elec. Quamuis si simpliciter feratur excomunic. minor, e.g. Excommunico te minori excomunicacione; seu minorem excomunicacionem in te fero; intelligi debet excōicatio illa, quæ Sacramentorum perceptione priuat, vt Pan. in d. c. si diligenti, nu. 22. annotauit, tum, quia hæc vñtator, & frequentior est, arg. d. c. si de Cler. exc. ministr. & c. a nobis, de except. & c. pen. de sen. exc. tum, quia secundum nominis interpretationem, & communem loquēdi modum, communio appellatur ratione recepti Sacramenti, ex And Barb.

Quis excomm. Minorem ferre, & ab ea absoluere possit. Cap. XXIII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio Minor non solum a iure, sed etiam ab homine ferri potest.
- 2 Excommunicationem maiorem qui ferre potest, etiam & minorem ferre valet, quamuis hodie in vsu non sit, vt ab homine feratur.
- 3 Excommunicatio minor, quando ab homine fertur, quibus verbis ferenda erit.
- 4 Excommunicatio Minor quibus casibus a iure feratur.
- 5 Absoluere ab excommunicatione minori potest Sacerdos proprius ipsius excommunicati.
- 6 Proprius Sacerdos quis censendus sit.
- 7 Absoluere ab excommunicatione minori subditū alterius

Barb. & addit ad Pan. in d. c. si diligenti, n. 22. in lit. C. quo in loco Pan. ait. Priuare que a Sacramentis, non esse aliud, quam ferre excommunicationem minorem; & in c. illa quotidiana, nu. 6. de elect. ait, excommunicationem minorem non repellere a cōione hominum, sed solum a participatione Sacramentorum; & ibid. nu. 8. ait, idem esse, si Iudex excommunicaret aliquem minori excommunicatione, seu suspenderet a Sacramentis tantum; tum, quia si de altera specie intelligeretur, aut nulla aut incerta semper esset talis sententia, quandoquidem ignoratur a quorum cōione priuaret, non. n. est rō cur horum potius, quam illorum hominum cōione careat; ab omnium autem hominum cōione priuare, nulla rōne dicendum est; cum priuatio hæc vsitata non sit, nec vnquam in vsu antea fuisse legamus; Quare, cum actum semper in eam partem interpretari debeamus, vt potius valeat, quam pereat arg. l. Quoties, ff. de reb. dub. & l. Quoties, ff. de ver. obl. excommunicationem simpliciter latam, de ea, quæ Sacramentorum perceptione tantum nos priuaret, accipiemus.

¶ *Quæd* excommunicationem minorem latam a iure, Innoc. in c. i. de sent. exc. Angelica, in verbo, exc. Sylu. verbo, exc. 4. nu. 2. ver. sciendum est secundo, & Nau. in Man. ca. 27. nu. 25. & Henriquez li. 13. de exc. c. 3. §. 4. & Sum. Pisanel- la, verbo, exc. 7. referunt octo casus esse in quibus excommu- nicatio hæc a iure antiquo lata fuit, quorum aliquos numerant etiam Sotus 4. d. 2. q. 2. ar. 3. ver. circa secundum, & Victoria tract. de exc. & Alphos. Viualdus, in suo Candelabro, Aureo. p. 2. trac. de excommunicatione minori, nu. 2. decem casus recenset. Alij vero, vt Hof. in Sum. lib. 5. tit. de sent. exc. nu. 12. §. Quis possit ab hac sententia absolueret, Raym. in Sum. Aftenfis in Sum. p. 2. lib. 7. tit. 5. ar. 1. quoddecim, & tie decim ponunt, quos tamen omnes, quoniam nunc cō- suetudine abrogati sunt, breuitatis causa præmittendos esse censuimus. Quæ, n. adhuc in vsu est, excommunicatio illa est, de qua in c. excommunicatos, & c. cum excommunicato, & seq. 1. q. 3. & c. Nuper, de sent. exc. habetur; Næpe, quando quis participat cum excommunicato maiori excommunicatione denunciato, aut cum notorio Clerico percussore, vt notat Franciscus a Victoria tract. de excom. nu. 16. in aliquo illorum quique, de quibus superius diximus, & continentur in illo versu,

Orare vale, communitio, mensa negatur.

A qua etiam excommunicatione minori, excusatur participans, quando occurrit aliquid ex contentis in eo versu, *Vtile, lex, Humile, Res ignorata, necesse.*

¶ De Absolutione vero ab excommunicatione minori, certum est ex cō: DD. sententia, Sacerdotem proprium ipsius excommu- nicati ab ea absolueret posse, vt habetur in c. Nuper, §. in secundo vero casu, de sent. excom. & cōiter tradunt DD. S. Tho. in addit. 3. p. q. 24. ar. 1. Bonau. 4. d. 18. in 2. p. d. q. 6. & DD. ibi Mart. Ledes. 2. q. 2. §. ar. 2. Sotus 4. d. 2. q. 2. ar. 3. ver. Tertium ergo memb. Hentiq. lib. 13. de exc. c. 28. §. 5. Hof. in Summa, lib. 5. tit. de sent. exc. nu. 12. §. quis possit ab hac sententia absolueret, ver. in supradictis casibus. Summa Aften- sis, p. 2. li. 7. tit. 12. art. 1. q. 1. Angelica, verbo, absolutio, primo, nu. 1. Summa Pisanel- la, verbo, absolutio, 2. nu. 5. ver. Quæritur tertio, Sylu. verbo, exc. 4. nu. 2. §. Non Cou. in calma mater, p. 1. §. 12. nume. 6. Vgolin. de censur. Eccles. Tabul. 3. cap. 4. Per proprium autem Sacerdotem, intelligitur ille, qui Iurisdictio- nem ordinariam habet in foro penitentiali, qualem habet Papa in toto Mundo, & Episcopus in sua Diocesi, arg. ca. cum Episcopus, de offic. ordina. lib. 6. & Parochus in sua Parochia, arg. ca. omnis virtusque sexus, de pœn. & remiss. Quod procedit, etiam si parochus Sacerdos non sit, sicut enim ad excommunicationem ferendam non est necessarius ordo Sacerdotalis, ita neque ad eam tollendam Sacerdotij ordo requiritur, vt Vgolin. loco proxime citato, §. 2. nu. 2. la- tius exposuit. Secus autem dicendum est, de parochio alie- no hic enim alterius subditum a minori excommunica- tione absolueret nequit, quando quidem, Pontifex in d. ca. Nuper, §. in secundo vero casu, hæc absolueret potestatem Episcopo solum proprio, & proprio Sacerdoti ipsius excommunicati concessit; vnde alieno potestatem hæc negasse censetur; inclusio enim vnus alterius est exclusio, arg. cap. Nonne, de presumpt. & locum Prætor, ff. de iudic. & hoc

certum est, quoties excommunicatio hæc minor, ob participatio- nem mortalem cum excommunicato maiori excommunicatio- ne incurritur, vt præfati auctores docent, dum affirmant, absolueret ab hac excommunicatione posse eos solum, qui a peccato participationis absolueret valent, vt S. Thom. & alij vbi supra. Cum igitur parochus alienus, subditum al- terius a peccatis mortalibus absolueret non possit, nec ab excommunicationem minori ob participationem morta- lem incurra, absolueret valet.

¶ Difficultas sola est. An cum quis ob veniale peccatum incidat in excommunicationem minorem, ex participatione cum excommunicato absolui possit, ab alieno parochio, seu a quocun- que Sacerdote simplici, sicut a venialibus absolui poterit? In qua re fuerunt olim nonnulli, vt refert Richard. 4. d. 18. ar. 9. q. 3. qui dixerunt, quemlibet Sacerdotem simplici- tem ab hac excommunicatione minori, sicut etiam a pec- catis venialibus, absolueret posse, quia talis absolutio non requirit iurisdictio- nem. Quorum opinio in eo fundatur, quod excommunicatio minor ex cōi sententia incurritur ex pec- cato veniali: vnde & eius absolutio spectabit ad oēs illos, qui a peccatis venialibus absolueret possunt; huiusmodi autem sunt ex cōi sententia quicunque Sacerdotes. Et in hanc sententiam inclinat Tabiena verbo absolutio 2. nu. 5. ver. Quæritur tertio, qui etiam existimat S. Tho. vbi supra, huius esse sententia; eamque, expresse tenent Toletus in Sum. li. 1. c. 11. & Nau. in Man. c. 25. n. 24. ver. Quinto, & nu. 39. ver. Tertio, & latius in c. placuit, n. 25. de pen. d. 6. fauet S. Th. in addi. p. 3. q. 23. ar. 3. & expresse Alph. Viualdus in suo Candelabro, p. 2. trac. de excommunicatione mi- nori, nu. 12. qui falso citat pro se Cordub. in Sum. q. 179.

E contra vero alij & verius docent, quod quauis exco- municatio minor a iure vt plurimum indicta sit ob pecca- tum veniale, & quilibet Sacerdos absolueret possit Sacra- mentaliter a peccatis venialibus; solus tamen Episcopus proprius, vel curatus proprius, vel ab eis licentiam habens, vel a Papa ab huiusmodi excommunicatione minori, etiam ob veniale peccatum incurra valet absolueret; sic expresse Summa Hostiensis lib. 5. tit. de sent. excom. nu. 12. §. Quis possit ab hac sententia absolueret, ver. in supradictis casibus. Summa Confess. lib. 3. tit. 3. de sent. excommu. q. 91. Aftenfis in Summa, p. 2. li. 7. tit. 13. ar. 1. q. 10. Angelica, ver- bo absolutio 1. nu. 1. Franciscus a Victoria, tract. de exc. nu. 17. Cou. in calma mater, p. 1. §. 12. n. 6. de sent. exc. li. 6. Vgolin. de cens. Eccles. Tab. 3. c. 4. §. 5. nu. 2. Rich. 4. d. 18. ar. 9. q. 3. vbi ait hanc opinionem magis sibi placere; & ex pro- fesso eam defendit Caie. in Sum. verb. absolutio, in fine, & verbo excommunicatio minor, & tom. 1. opuscul. tract. 7. qui est de Ministro Sacramenti Penitentia, q. vnic. a. ver. Ad se- cundum, & post eum alij Thomista. Mart. Ledes. 2. q. 25. art. 2. Sotus, 4. d. 2. q. 2. ar. 3. ver. Tertium ergo mem- brum, Bart. Med. li. 1. c. 11. §. 6. & post hos Hentiq. li. 13. de exc. c. 28. §. 5. Petrus a Soto, lib. de instit. Sacerd. lect. 4. de exc. Iosephus Angles in florib. 4. sent. tit. de exc. ar. 4. diffi- cul. 2. Cosmus Philarchus de officio Sacerdotis li. 3. c. 20. & alij. Siquidem multum differt absolutio Sacramentalis peccatorum venialium, ab excommunicationis minoris ab- solutione, quæ Sacramentalis non est, & tollit distinctum vinculum a peccatorum, & venialium culpa, & nexu, sicut & ab- solutio a peccatis mortalibus, multum differt ab absolutio- ne excommunicationis minoris. Huius autem sententia ratio hæc est: quod excommunicatio minor vera est censura Eccle- siastica, quæ a iure incurritur, cetera vero ætus luridicus est, ideoque, ab ea absolutio fieri non potest, nisi per eum qui Iu- risdictionem hæat, quæ alienus parochus, aut quilibet Sacer- dos simplex in hunc excommunicatum rō hæat. Quamvis igitur quilibet Sacerdos simplex a venialibus, quæ materia nes- cessaria confessionis non sunt, vt cōiter tradunt auctores absolueret valeat ab excommunicatione tamen minori ob huiusmodi iurisdictio- nis defectum, non potest absol- uere; sed neque vt ait Vgolinus vbi supra, a venialibus ab- solueret potest, vbi, qui venialia consistunt, excommunicatio mi- nori ligatus est, ex quo nec ab homine, nec a lege absolue- di potestas in hoc casu data probetur. Quæ opinio satis eui- denter ex d. c. Nuper, §. in secundo vero casu, de sent. exco- colligitur, si interrogationem cum responsione cōferamus.

Rogatus in ibi Papa Innocentius III. an Sacerdos simplex absolui possit ab excommunicatione incurta propter participationem cum excommunicato; respondit, hunc a proprio Episcopo, vel a Sacerdote proprio absolui possit non ergo ab alieno, aut a Sacerdote simplici, si id dixisset Pontifex, non enim alienus, aut Sacerdos simplex a venialibus absoluit, ignorabat, arg. c. 1. de cõfess. l. 6. Iuris igitur cõs beneficii, solus habens Iurisdictionem ordinariã ab excommunicatione minori absoluit, vt habetur in d. c. Nuper, §. in secundo verò casu, quãuis etiam alij, vt Religiosi, & alij ad Sacramentum Penitentię administrãtum admissi, ab eadem absolui possint, nõ quidem delegatione, ac beneficio dicti c. Nuper, sed vt delegatiõnis, qua eis permittitur, vt Penitentię Sacramentũ administrẽ; eo. n. ipso tacitus potestas hęc eis mandata intelligitur, vt inueterata Ecclesię cõuetudo, optima legũ interpretes declarat, arg. l. si de interpretatiõne, ff. de legib. & hoc sensu accipiendi sunt S. Th. in ad lit. 3. p. q. 24. art. 1. Angelica, verbo, absolutio, t. nu. 1. Pisanella, verbo, ex. 7. Sylu. verbo, ex. 7. n. 37. & verbo, absolutio t. n. 3. & alij dicentes absolui ab excommunicatione minori posse eum, quia peccatis absolui potest. Immo etiam alijs potestas hęc absolui ab excommunicatione minori a proprio parrocho delegari potest, cum facultas hęc absolui in hoc casu ob officium quod habet, quia, si proprius parrochus est, illi concessa sit in d. c. Nuper, quibus aut ob officium, & potestãtẽ ordinariã permissum est, vt in certis casib. absolui possint ab excommunicatione, & ipsi potestatem hanc alijs delegare possunt, vt colligitur ex c. fin. & ibi gl. in verbo casib. de offi. ord. quando quidem in hoc casu, parrochus non nõ absoluit ministerium, sed Iurisdictionem committit in d. c. Nuper, vbi autem non certum ministerium, sed causa cognita, & consequenter Iurisdictionem committitur, delegatus delegare potest, arg. d. c. Nuper, §. is autem, vers. Qui vero. Vnde parrochi capellanos accedentes, vt Sacramentum Penitentię in sua parrochia ministrant, ipsis facultatem hanc absolui ab excommunicatione tacitus concedere censetur: cõ sic excommunicatis, antequã ab excommunicatione absoluantur, Sacramenta ministrari nõ possint, arg. c. si celebrat, de Cler. exc. minist. cõfess. n. vnõ, & alibi cõtra conceditur, sine quo illud vnũ in exerceri nequeat, arg. c. praterea, de offi. deleg. & l. 2. & ibi DD. de iur. om. iud.

13 Quib. addo ex Martino Ledes. 2. q. 2. §. 2. art. 2. quod ex delegatione habetis Iurisdictionem ordinariã, non solus quilibet simplex Sacerdos, sed etiam Diaconus, aut alius Clericus, a minori excommunicatione absolui potest, cõ excommunicatione minor, sicut & maior, pœna sit & censurã non culpa, vt Franciscus a Victoria vbi sup. notauit.

14 Vltimo dubitari potest, An existens in minori excommunicatione absolui possit alium existẽtẽ in minori excommunicatione? Cuius breuiter Respondo, quod licet ligatus excommunicatione minori, absolui possit: cõfiteñem a peccatis, si tamen absoluit, peccat vt plurimũ venialiter, facit enim aliquã irreuerentiã Sacramento quã sic ad Sacramentũ conferendum, & tractãdũ accedit, ex rei. n. natura nascitur quedã indecentia, & irreuerentiã, ex eo quod talis Sacramenta confert ex Martino Ledes. 2. q. 2. §. 2. art. 2. Sor. 4. d. 2. q. 2. art. 3. Adriano, 4. Sent. tract. de Clauib. q. 3. §. Ex hoc nota. Cou. in c. alma mater, p. 1. §. 8. nu. 2. de sent. ex. lib. 6. Henricq. li. 13. de excom. c. 3. §. 1. vnde, prius absolutionem ab excommunicatione capere debet, quam Sacramento ministrando se ingerat.

15 Ad id nihilominus nõ peccare absolui ab excommunicatione siue maiori, siue minori, cum in hoc nullum Sacramentum pertractet, secus autem, dum a peccatis absoluit, cõ absolutio hęc Sacramentalis sit. Deinde verò, absolutio ab excommunicatione facta, valida est, vt constat primò quia etiã absolutio a peccatis, quę Sacramentalis est, valet; ergo, & ab excommunicatione. Secũdo, quia excommunicatio minor non aufert ea quę sunt Iurisdictionis, cõ si celebrat, de Cler. exc. minist. absolui autem ab excommunicatione ad Iurisdictionem spe. 3. & denique hoc ipsum expressẽ habetur in c. Daobus, de sent. ex. vbi dicitur, quod Daobus collata potestãtẽ vt a minori excommunicatione absolui, si etiam incidat, vtrouque

in inculo excommunicationis minoris legato, absolui potestas non expirat: Quod (vt recte arguunt Doctores) intelligi non potest, quod non expirat habitu, cum nec sic expirat per excommunicationem maiorem, vt ergo speciale aliquid intelligatur dici de minori excommunicatione, necessarium est, quod nec habitu, nec actu expirat, id quod expressẽ tradunt Adrian. & Ledes. vbi supra, & Summa Aitens. p. 2. li. 7. tit. 13. art. 1. q. 1. & Pan. in d. cap. duobus, nu. 1. & Syluester. verbo excom. 4. nu. 2. §. Nono, & verbo absolutio. 3. nu. 5. sciendũ est Quarto. Alphõns Viualdus in suo Cadelabro, aureo p. 2. tract. de excommunicatione Minori, nu. 8. & Petrus Sotus lect. 4. de excommunicatione, in fine, & communis est & recepta DD. sententia, 16 Quia verò cõsura hęc leuissima est, nec exinde excommunicatus alicui damnũ inferit, non requiritur vt sic absolui, aut satisfaciãt alicui, aut cautionem præstet, sed satis est, vt proponat obedire Ecclesię abstinendo a peccato quod huiusmodi excommunicationem minorem annexam habet, ex Sor. 2. d. 22. q. 2. art. 3. vers. Tertium ergo membrum in fine, Barthol. Medina. li. 1. Sum. c. 11. §. 7. & Vgo. de cens. Eccles. Tab. 3. c. 12. post Syluestrũ, in verbo, absolutio, 3. nu. 5. vers. sciendum est Quarto.

Additiones nonnullæ quæ præmissa fuerunt in præcedentibus Capitulis præsentis Libri Secundi.

AD c. 14. nu. 3. vbi dictum fuit, quod excommunicato participari potest in ijs, quę damni euitationem concernunt, adde; Quod aliud est, quando agitur de iacrocapiãdo, & aliud quando de dano vitando; priori. n. casu nõ licet communicare cum excommunicato ad hoc, vt ipse capiat lacrũ, intellige, temporale; nõ pro spiritali lacro ipsius excommunicati concedunt omnes posse cõ ipso communicari, vt late docet hic Auctor sup. in princ. præsentis capituli; sed in posteriori casu, quando nempe excommunicatus damnũ incurreret, si cõ ipso non cõicaretur, tũc licita erit communicatio: ex hoc tamen non bene quis inferre posset, ergo posset excommunicatus agere in iudicio, nõ obstante ipsius excommunicatione, quia dicitur, quod si agatur de propria causa excommunicationis, potest quidem vt actor interuenire, probando, vel se non esse excommunicatum, vel esse absoluedum extra vero huiusmodi causam non potest interuenire, neque in iudicio temporalis; neque in ecclesiastico; & neque per se; neque per procuratorem; vt scribentes in c. cum inter; de exceptionibus. Ad damnũ igitur euitandam posset in speciali aliquo casu agere in iudicio, ex causa nempe ista vt si non valeret obtinere absolutionem excommunicationis, & periculum esset in mora, puta, quia ipsius debitor sagam arripere; hoc. n. esset genus quoddã defensionis, quę non denegatur excommunicato; prout etiam dictum fuit supra in ad lit. c. 7. in princ. hoc eo. lib. secũdo.

Ad ca. 16. n. 15. eo. libro. Ad id, quod hęc doctrina multum est notabilis, & in praxi frequentissima; & quamuis Auctor nihil proferat a tam cõmprobandam, tamẽ adduci potest communis illa ratio, quod obligatio vlla non est assertõda absq; iuris expressiõne, arg. §. cõfiteremur, authen. de trien. & semif. collat. 9. At in iure nõ inuenitur eiusmodi obligatio mittendi Romam vice sui procuratoris; sed solum dicitur, impeditum aliqua ratione Verberũ adire, vel eum petere, a quo iure absoluedus erat, posse ab alio absolui; vt dicitur in c. eos, de sent. excom. lib. 6. & alibi sepe. Atque hanc sententiã aperte tenuit Nau. in Man. c. 27. nu. 89. vers. ad quintam. Vgolin. de cens. tab. 1. c. 4. §. 5. nu. 13. in fine. Henricq. lib. 6. de penit. c. 9. nu. 7. & lib. 12. de matrim. c. 3. num. 1. & addit, quod nec tenetur mittere epistolam pro absolutione; & sequitur Auila. de censur. p. 2. c. 7. disp. 1. dub. 6. concl. 3. vers. secundo; nota, pag. 178.

Impedimentum autem, nisi fuerit perpetuum, siue diuturnum, non prodesset ad huiusmodi absolutionem obtinendam: eo quod breuis temporis ratio minime sit habenda, arg. l. scio, ff. de integ. resti. Videtur autem sufficiens impedimentum tanti temporis, quantum est necessarium a discessu ad appulsũ: abhorret. n. ecclesia quem in excommunicatione in tri, c. qua fronte, de appellat. & notabiliter docet Nau. vbi sup. vers. Ad secundum.

Ad cap. 17. nu. 7. eod. lib. 2. Adde Cur. n. hoc non licebit in cenſuris, ſi hoc idem conceditur in Sacramentis, quæ licet non poſſunt conferri ſub conditione vera, & ſuſpenſiva, puta, ſi hoc feceris, vel non feceris, abſoluo te, ſed ſic ſub conditione de præterito, & impropria, nec ſuſpenſiva, puta, ſi non es baptizatus, baptizo te; ſi non es abſolutus, abſoluo te; ſi quæ confiteris peccata ſunt, ab-

ſoluo te; qui ſunt modi uſitati, & liciti, quando quis habet dubium facti, vel iuris circa materiam, perſonam, & ſimilia; vt notat poſt alios Bartol. Med. lib. 2. c. 12. poſt princ. pag. 251. & Suar. tom. 4. diſp. 26. ſect. 6. Cur & hoc non licebit in abſolutione cenſuratum, ubi enim eadem, & maior ratio uiget, idem etiam ius ſtare non prohibetur, iuribus uulgatibus.

Finis Secundæ Libri.

D E
EXCOMMUNICATIONIBVS
IN IURE LATIS,

ALIISQVE CONSTITUTIONIBVS
PONTIFICIIS.

Liber Tertius.

P R Æ L V D I V M.

Auctores Bullam Cœnæ, eiusque, & alias iuris ſententias, & Cenſuras,
aut obiter, aut ex profeſſo explicantes.

De Excommunicationibus tam in Bulla Cœnæ, quam in iure contentis tractant Paludanus 4. diſt. 18. q. 3. per totum. Hoſtienſis in Summa lib. 5. ſub titulo de ſententia excomm. Innocentius Papa 2. IV. Panormitanus, Marianus Socinus, & alij communiter in explicacione eiusque tituli. Ioannes de Friburgo in Summa confeſſorum, lib. 3. tit. 33. a queſt. 34. & deinceps. Summa Aſenſis par. 2. lib. 7. tit. 3. Summa Piſanella in uerbo excommunicatio. 1. Summa Angelica. uerb. eod. 5. 6. & 7. S. Anton. par. 3. tit. 25. Sylueſter in ſumma uerbo excommunicatio. 6. 7. 8. & 9. Taberna uerb. eod. 5. 6. & 7. Caietanus in ſumma uerbo excommunicatio per totum. Martinus Ledſmus in 2. 4. queſt. 26. artic. 2. Martin. Nauar. in Manuali, capit. 27. a num. 49. & deinceps.

Gregorius Tholoſanus in Syntagmate iuris. par. 3. tit. 31. c. 9. Alphoſus Pinaldus in ſuo Candelabro aureo, par. 2. Iacobus de Graſſis par. 1. deciſ. lib. 4. ſumma Corona par. 3. c. 10. Coſmus Philiaebus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 30. 31. & 32. Sebaſt. Medices in ſua ſumma Capitalium peccatorum. q. 78. Card. Tolet. in ſumma inſtr. Sacer. in fine, & alij recentiores.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicationum numerus in iure quiſnam ſit.
- 2 Excommunicationum, quedam reſeruaſunt, & quedam non.
- 3 Diuiſio huius libri tertij, & partes eius.

- 1 **D**e plurimæ ſint, ac ferè innumerabiles excommunicationes in iure late, vt colligitur ex Hoſtienſ. lib. 5. tit. de ſent. excom. num. 3. §. Quia poſſit, qui enumerat triginta tres caſus ex Decreto, & Decretalibus uſque ad tempora ſua, & ex Gloſ. in cap. Eos. qui in uerbo Canonis, de ſent. excom. lib. 6. ubi reſert triginta duas latas per ſolos textus ſexti, & Gloſ. in Clem. 1. in uerbo excommunicationis ſententiz. de ſentent. excom. ubi reſert quinquaginta latas ipſo facto per ſolas Clementinas, & poſtea mirum in modum earum numerus auctus ſit, ita vt vix certus aliquis numerus exprimi poſſit, quatum aliquæ Summo Pontifici reſeruantur, aliquæ uerò ſolis epiſcopis, quedam uerò nulli reſeruate ſunt, nos ad omnem confuſionem tellendam in eis reſcendis, & explicandis hunc ordinem ſeruabimus.

- 2 *Vt primo* enumeremus illas quæ in Bulla Cœnæ Domini continentur, quæ ceteris omnibus ſunt magis reſeruate, & timendæ magis.
Secundo, quæ in iure expreſſe ſunt:
Tertio, quæ in Extrauagantibus iuri inſertis;
Quarto, quæ in Extrauagantibus necdum in ius relatis reſeruantur.
Quinto, & poſtremo, quæ nulli reſeruantur.

De origine, & Antiquitate Bullæ Cœnæ
Domini; Et an iuris, vel hominis
ſententiæ ſint. Cap. I.

S V M M A R I V M.

- 1 Bullæ Cœnæ Domini origo, & antiquitas, ex Soti, & Cardinalis Toleti ſententia.
- 2 Soti, & Toleti opinio de Bullæ Cœnæ antiquitate, ab auctore reſellitur.
- 3 Proceſſus ſolemnes, quibus anni temporibus olim a ſummis Pontificibus fieri ſolebant.
- 4 Proceſſus ſolemnes, contra quas perſonas antiquitus fieri conſueuerunt.
- 5 Proceſſus Cœnæ Domini, unus ex tribus antiquiſſimis, ſed in anuo fieri ſolit.
- 6 Proceſſus cœnæ Domini, omnia quinque in antiquis proceſſibus incluſa, continet.
- 7 Bulla cœnæ Domini, non ſolum Martino V. ſed etiam Clemente V. antiquior eſt.
- 8 S. Thomas de Aquino, temporibus Vr bani IV. & Clementis IV. floruit.
- 9 Regule Cancellariæ, Canones Curiz, nunquam appellari ſolent.
- 10 Proceſſus Bullæ cœnæ Domini a quinquaginta ſummis Pontificibus, per trecentos annos ſummo iudicio reuocatus quotannis eſt.
- 11 Heretici, falſè Eccleſiam, & Summos Pontifices, ſententiat, & crudelitatis accuſant.

Bal.